

## ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

**Esas Sayısı:2012/5 (Siyasi Parti Mali Denetimi)**

**Karar Sayısı:2013/83**

**Karar Günü:2.5.2013**

**R.G. Tarih-Sayı:29.06.2013-28692**

### I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Güçlenen Türkiye Partisinin 2010 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

### II- İLK VE ESAS İNCELEME

Güçlenen Türkiye Partisinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2010 yılı kesin hesabına ilişkin belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Selim ERDEM tarafından heyete sunulan ilk ve esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca, Partinin 2010 yılı kesin hesabının incelenmesine ilişkin olarak 3.1.2013 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

*'Güçlenen Türkiye Partisinin 2010 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda; Partinin, 2010 yılı kesin hesabını Anayasa Mahkemesine 10.4.2012 tarihinde verdiği ve genel merkez kesin hesap cetvelinde herhangi bir gelir ve gider göstermediği tespit edilmiştir.*

*2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun; 60. maddesinde, siyasi partilerin tutmak zorunda oldukları defterler sayılarak, bu defterlerin teşkilatın bağlı bulunduğu seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenip tasdik edileceği; 61. maddesinde, siyasi partilerin elde edebilecekleri gelirler sıralanarak, siyasi partilerin gelirlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı; 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edileceği; 70. maddesinde, siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı; 74. maddesinde, siyasi partilerin kesin hesaplarını Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine vermesinin zorunlu olduğu; 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, siyasi partilerin 74. madde hükümlerine aykırı hareket eden sorumluları hakkında üç aydan altı aya kadar hafif hapis ve on beş milyon liradan otuz milyon liraya kadar hafif para cezası verileceği; 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hükmü altına alınmıştır.*

*Siyasi partilerin genel merkez olarak kullanacakları yerler partilerin kendilerine ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilecektir. Şayet, parti yetkililerine ait veya bunların kendilerinin kullandıkları yerler genel merkez olarak gösterilir ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış geliri ve karşılığının da kira gideri olarak kaydedilmesi gerekir.*

*Ayrıca, partilerin genel merkezleri ile ilgili olarak hayatın olağan akışı gereği su, elektrik, telefon, kırtasiye, tutulacak defterlerin satın alınması vb. bir takım genel yönetim giderlerini yapacağı da açıktır.*

2820 sayılı Kanun'un, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin ve giderlerinin o siyasi parti tüzel kişiliği adına yapılacağı yönündeki hükmüne göre, parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir. Parti yetkililerinin bu şekilde yapmış oldukları gider bedellerinin partiye bağış geliri olarak, karşılığının da genel yönetim gideri olarak kaydedilerek parti tüzelkişiliği adına hesaplara dahil edilmesi gerekir.

Diğer taraftan; Partinin, 30.6.2011 tarihine kadar Anayasa Mahkemesine vermek zorunda olduğu 2010 yılı kesin hesabını, 10.4.2012 tarihinde vermek suretiyle 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesi ile getirilen kurala uymadığı görülmektedir. Bu itibarla, aynı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca, parti sorumluları hakkında yasal işlem yapılabilmesi için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

*Bu nedenle;*

1- Partinin 2010 yılı kesin hesabını, 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesinde öngörülen sürede Anayasa Mahkemesine vermeyen parti sorumluları hakkında, aynı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca yasal işlem yapılabilmesi için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

3- Yukarıda yapılan açıklamalara uygun olarak düzenlenecek 2010 yılı genel merkez kesin hesabı ve genel merkezin gelir-gider belgeleri ile bunların kaydedildiği defterlerini Sayıştay Başkanlığına sunması için, Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

4- Bu süre içerisinde söz konusu belgelerin gönderilmemesi durumunda; hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması ve hesabın dışında gelir ve gider yapılması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olarak değerlendirilerek, 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulacağının Partiye bildirilmesine,'

**OYBİRLİĞİYLE** karar verilmiştir.

Parti yetkilileri bu kararı 31.1.2013 tarihinde tebellüğ etmelerine rağmen, herhangi bir cevap vermemişlerdir.

Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarına ait yerler partilerin kendilerine ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilecektir. Şayet, parti yetkililerine ait veya bunların kendilerinin kullandıkları yerlerde siyasi parti faaliyette bulunuyor ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutar partiye bağış geliri ve karşılığı da kira gideri olarak kaydedilmelidir.

Ayrıca, partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarının hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, posta, telefon, kırtasiye, tutulacak defterlerin satın alınması vb. bir takım genel yönetim giderlerini de yapması gerekir.

2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edileceği, 70. maddesinde siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı; 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre, parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir.

Parti yetkililerinin, bu şekilde yapmış oldukları gider bedellerini partiye bağış geliri olarak, karşılığını da genel yönetim gideri olarak kaydetmek suretiyle parti tüzelkişiliği adına hesaplara dahil etmesi gerekir.

Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulmuş olduğunu göstermektedir. Bu durumda, 2820 sayılı Kanun'un 69. ve 70. maddelerine aykırı davranılmış olmaktadır.

12.10.2009 tarihinde kurulmuş olan Partinin, Genel Merkezinin 2010 yılında herhangi bir gelir ve giderinin bulunmadığının kabul edilmesi hayatın olağan akışına uygun değildir.

Parti, 2010 yılı hesabının 2820 sayılı Kanun çerçevesinde denetiminin yapılmasını sağlayacak düzeyde bilgi ve belge ibraz etmemiştir. Bu haliyle Partinin 2010 yılı hesabının incelenip denetlenmesi mümkün değildir. Bu nedenle, Parti hesabının 2820 sayılı Kanun hükümleri gereğince kabul edilmemesi ve hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması, Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca gerekli işlemlerin yapılmasını temin için suç duyurusunda bulunulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

### **III- SONUÇ**

Güçlenen Türkiye Partisinin 2010 yılı hesabının incelenmesi sonucunda;

**1-** Gelir ve gideri olmadığı beyan edilerek herhangi bir bilgi ve belge ibraz edilmeyen Parti Genel Merkez hesabının denetimi gerçekleştirilemediğinden, Partinin 2010 yılı birleştirilmiş kesin hesabının 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sunulmadığına ve kabul edilmesinin mümkün olmadığına,

**2-** Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan, parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca da yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

2.5.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

|                 |                    |               |
|-----------------|--------------------|---------------|
| Başkanvekili    | Başkanvekili       | Üye           |
| Serruh KALELİ   | Alparslan ALTAN    | Mehmet ERTEN  |
| Üye             | Üye                | Üye           |
| Serdar ÖZGÜLDÜR | Zehra Ayla PERKTAŞ | Recep KÖMÜRCÜ |

**Esas Sayısı:2012/5 (Siyasi Parti Mali Denetimi)**

**Karar Sayısı:2013/83**

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ